

॥ ॐ श्री ॥

श्री रामयोगी ग्रंथमाला नं. १.

आध्यात्मिक विचारसूची

लेखक :

जमीयतराम वल्लेशंकर आश्रमार्थ,
श्री राम आश्रम, कराची.

प्रकाशक :

श्रीवल्लभ महवली,
कराची.

मूल्य. चार आना.

લેખક:-

જમીયતરામ વી. આચાર્ય

શ્રી રામ આશ્રમ, કરાંચી.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ
૧૫૪૬૫૬

લેખકને સર્વ હકકે સ્વાધીન છે.

આવૃત્તી ૧લી. પ્રત ૧૦૦૦

ગ્રંથનં ૧૯૪૬ આશી શદી ૨ તા ૨૪-૬-૩૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૪૬૫૬ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ આધ્યાત્મિક વિચારસૂક્ષ્મ

વિષય ટ- : ૪

માધવજી જાની
પ્રીન્ટીંગ હાઉસ,

ખેરી ગાર્ડન કરાંચી.

પ્રસ્તાવના -

આ મહારા ઔપચારિક વિચાર સંઘી લગભગ અઠાર વર્ષ ઉપર લખાયેલી છે. અટલે આમાં ખાસ ૧૯૧૪ની સાલમાં લખાયેલા કાવ્યો છે. તે ઉપરાંત કેટલાક ૧૯૧૩ ને કેટલાક ૧૯૧૫માં લખેલાં પણ આવી ગયા છે. પણ તે પ્રતાવળને લીધે ભૂલથીજ. નહીં તો આખી ૧૯૧૪ની સાલમાંજ લખાયેલા કાવ્યોનીજ નોંધ આપી દેત. પ્રથમ એવી ઇચ્છા હતી કે ક્રમશઃ શરુઆતથી અત્યાર સુધીની ધીમે ધીમે સર્વ નોંધો આપવી. જેથી જીવન, વિચાર ને કર્તવ્યની સાથે સાથે તે ઉપર થતાં ને થયેલાં આઘાત ને પ્રત્યાઘાત (Action & Reaction) તો અભ્યાસ પણ સાથે સાથે વ્યાંચક સહેજે કરી શકે. અને તેમાંથી જીવનનો સાચો ઇતિહાસ, જીવન, વિકાસ, ચોગ્ગ, લક્ષિત ને ભગવદ્ સ્વરૂપતાની આવી પ્રાપ્ત કરે.

અમારુ એમ માનવું છે કે જો એક સાધારણ મનુષ્યના જીવન વિચાર કર્તવ્ય ને તેના પર થયેલાં આઘાત પ્રત્યાઘાતો અધા વિચાર યથાતથ્ય જેવા હોય તેવા બરાબર ક્રમશઃ મુકવામાં આવે તો સર્વ સાધારણ દ્રષ્ટીએ પણ જીવન શું છે ને કેવી રીતે વિકાસ પામે છે તેનો ભેદ કળાય. અને સૌ જીવન વિકાસ માટે લલચાય.

બાકી અભ્યાસકની દ્રષ્ટીએ તો એ જીવનની સર્વ સંપૂર્ણ કળાને યથાતથ્ય જાણવા જરૂર શક્તિમંત અને એ નિશંસય છે.

એમ ઉપર પ્રમાણે ક્રમશઃ જાણવાની જો અનુકૂલતા પ્રાપ્ત થશે તો એમ કરીશું. નહીં તો જે કાંઈ છુટુ જવાયું જેમ બનશે તેમ આપી દઈશું. આ પુસ્તકમાં આવેલા અધા કાવ્યો કરાચીમાંજ અને તે રામબાગ રામમંદિર ને રામ તળાવની આસપાસમાં જ લખાયેલા છે.

મ્હારે મન સ્થાન, સમય, સંજોગ, આસપાસનું મંડળ તેનું વાતાવરણ આદિ સર્વ જીવન વિકાસના અંગે અતિ મહત્વના છે. એ દ્રષ્ટીએ જ સમય અને સ્થાનની નોંધ રાખી છે. જે કાવ્યોએ મારા જીવનમાં અદ્ભૂત રંગ પૂર્યા છે ને હજી પુરે છે ને જેના વડે મારું જીવન ઉન્નત ભાવી બનતું જાય છે તેને હું ચાહું તે તો સ્વાભાવિક જ છે. છતાં ખીજની દ્રષ્ટીએ ક્ષુલ્લક લાગે પણ ખરાં. પણ તેથી શું? મ્હારે તો મ્હારા માટે મ્હારા જીવનના વિકાસનો વિચાર કરવો રહ્યો. એ દ્રષ્ટીએ તો આ કાવ્યોથી દૈવી શાન્તિ, અનલ્લ સુખ આત્મિક કલ્યાણ અને નિર્દોષ આનંદ સહેજે જ પ્રાપ્ત થાય છે.

એમ આટલા વર્ષના ભૂત વર્ત ને ભવિષ્યરૂપ કાલમાં અનુભવ્યું છે ને હજીયે અનુભવું છું. એટલે જેટલા લખતી વખતે મીઠા ને આકર્ષક હતા તેટલા જ હજી પણ અત્યારે છે.

જેમ આધ્યાત્મિક વિચાર સૃષ્ટીએ ચિંતન દ્વારા મને આત્મ લાભ આપ્યો ને આપે છે, તેમ મારા જેવા ખીજને પણ લાભ આપશે એવી શ્રદ્ધાથી યતાર્થ સમાજ સમક્ષ આ આધ્યાત્મિક વિચાર સૃષ્ટી મૂકવા લલચાઉં છું. જેનો લાભ અવશ્ય સમાજ લેશે.

આ પુસ્તકમાં જે કાંઈ ભાષા, જોડણી, તાલ, માત્રા આદીમાં દોષ જણાય તો ભાવનાને ઉદ્દેશને લક્ષ્યમાં રાખી વિદ્વાન વર્ગ સાર આદી દ્રષ્ટીથી સહી લેશે, એવી શુભેચ્છા પૂર્વક ઇચ્છતો.

શ્રી રામ આશ્રમ કરાચી.

આશી શુદ્ધ ૨ ૧૯૮૬.

જમીયતરામ આચાર્ય.

અનુક્રમણિકા.

વસ્તુ સ્વરૂપ	પૃ.	તા.
પ્રભુ દર્શન.	૧૬	૧૨-૨-૧૩
મહાફે પ્રાયશ્ચિત.	૨૧	૧૬-૪-૧૩
ગમગીની યાને વિષાદ યોગ.	૧૮	૨૨-૪-૧૩
હું.	૨	૩-૧-૧૪
અમે.	૧	૪-૧-૧૪
સખાના પ્રેમાળ અહંને.	૯	૨૨-૧-૧૪
આનંદમય અમાફે સ્તવન.	૬	૧૦-૨-૧૪
મહારે આંગણીયે.	૪૩	૧૩-૨-૧૪
મહારો અનુભવ પરિશ્રદ્ધા રામ હું પોતે.	૮	૧૫-૨-૧૪
મહને તે સર્વથી ખ્યાફે.	૩૭	૫-૪-૧૪
સંયમદ્વારા હૃદય પ્રદેશમાં ઇશ્વરાભિમુખતાથી		
યતા આનંદની ઉક્તિ.	૪૧	૧૩-૪-૧૪
મરાભક્તની ઇષ્ટપ્રત્યે દર્શનાર્થે ઉપાલંબીય ઉક્તિ.	૧૩	૧-૫-૧૪
મનની નિર્વિકલ્પ સમાધીમાં સંસ્થિતી.	૩૨	૧૪-૫-૧૪
સમાધિના વ્યુત્થાન કાલે શ્રદ્ધામાં	૪૨	”
અભેદ ભાવે સ્થિત થયેલા વૃત્તિના ઉદ્ગાર.		૧૬-૫-૧૪
વિશ્વ પ્રતિ રામનો પ્રભુ તરફથી મળેલ સંદેશો.	૩૮	૧૬-૫-૧૪
અમે સાધુ હમે સાધુ.	૩૪	૫-૬-૧૪
સર્ગ આપી રામ હું.	૧૦	૧૪-૬-૧૪
તત્ત્વ વિચાર.	૧૨	૧૫-૬-૧૪
સ્નેહ સમાધિ.	૨૦	૧૨-૮-૧૪
સ્નેહ સિંધી અર્થે સંતોને નિમંત્રણ.	૨૦	૧૩-૮-૧૪
પ્રકૃતિની યોગી પ્રત્યે ઉક્તિ.	૨૩	૫-૧૦-૧૪

વસ્તુ સ્વરૂપ	પૃ.	તા.
આશા.	૨૭	૨૭-૧૦-૧૪
અગમ્ય વણાટ.	૨૮	૨૭-૧૦-૧૪
કવિ.	૨૯	૩૦-૧૦-૧૪
નિતી જાણે તતાં યુવાનને સુખોધ.	૨૫	૨૪-૧૧-૪૧
જાણ પ્રિયાને.	૨૬	૨૩-૧૧-૧૪
રનેહ જ્યોતી પ્રગટાવવા ખેલન અર્થે	૪૦	૩૦-૧૧-૧૪
બાલક બંધુઓને નિમંત્રણ.	"	
મને તે સર્વથી પ્યારો.	૪૦	૧-૧૨-૧૪
નમેરો તોય રનેહી રામ.	૨૯	૧-૧૨-૧૪
જેને સુહૃદાથી સર્વ સધાવું.	૩૦	૮-૧૨-૧૪
અમારી પ્રભુતા.	૩૯	૨૫-૧-૧૫
યોગિનો આદેશ.	૩૩	૪-૮-૧૫
વિધિને.	૩૧	૧૮-૮-૧૫
કામ.	૩૬	૧૬-૮-૧૫
મૃત્યુ.	"	"
હું વિભુ વિભુ હું.	"	"
અસંતની વૃત્તિ.	"	"
સંતની વૃત્તિ.	"	"

મુખ્ય ભુલોનું શુદ્ધિપત્રક.

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૨	૧	યમપતિ	યમયતિ.
૨	૭	છૂ	છું.
૨	૧૬	ભૂત	ભાસ
૫	૯	યમપતિ	યમયતિ.
૫	૯	ધ્વંદ્વ	ધ્વંધ્વ
૫	૯	વિલક્ષ	વિલક્ષણ.
૬	મથાળું	યા	યાને
૬—૭	દરેક ચોથા ચરણમાં	આનંદધન રૂપ	આનંદધન રૂપ
૬—૭	,,	છી	છઈ.
૮	૧૫	ધ્વંદ્વ	ધ્વંધ્વ
૯	૨	સ્મૃતીં	સ્મૃતી
૯	૫	અસી	અસિ.
૧૧	૯	પ્રજ્ઞં	પ્રજ્ઞ.
,,	૧૦	શણુગર	શણુગાર.
,,	૧૩	મહિં	મહિ.
૧૨	૧	કૈયે	કૈયે.
,,	૨	ધ્વંદ્વ	ધ્વંધ્વ.
૧૩	૬	રહ્યો	રહ્યો
૧૫	૧૯	નૂર છું	નૂર છે.

૧૫	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૯	૪	યોગનો	યોગીનો.
૨૦	૨	પમાંય	પમાય.
૨૯	૩	લઇ	દઇ.
૪૦	૬	અઘ	રામ
૪૦	૧૬	મુજમાં	રામમાં
૪૧	૧૬	આજ	રામ.
૪૨	મથાળું	સ્થિત	સ્થિત.

॥ ॐ શ્રી ॥

શ્રી રામયોગયે નમઃ

અમે

અમે આનંદની વૃદ્ધી, સદા વર્ધાવનારાઓ;

અમે આલેક્ષની ધુને, જગત ગજવનારાઓ.....અમે૦

આનંદ પ્રેમ પ્રભુતણા, સાથે અહોનીશ રૈ

અદ્વૈત પ્રેમાનંદ પ્રભુ, આપો આપજ હૈ:

અમે આનંદની સૂઝી, રચીને રાચનારા,

અમે આનંદના દહ દાન, આનંદ અપનારા.....અમે૦

ભય શોક મોહ ક્રોધાદીને, અશુભ અનારોગ્ય,

નિર્ધનતા પ્રદયક્ષતા, વિપત્તિ વિપરીત યોગ.

અમે એ સર્વને ટાળી, મહા શુભ સ્થાપનારા,

અમારા આત્મજન ઉગ્ગમમાં, એ ન ફાવનારા...અમે૦

શ્રીધી ઐશ્વર્ય વિર્યને, જ્ઞાન વૈરાગ્ય સ્વરૂપ,

આ સર્વ અમમાં અધુ, અમ આધીન તમામ...અમે૦

અમે એ સર્વના રૂપસાર, શુભ્રતા આપનારા,

અમે એ આત્મપુર્ણ કામ, જીવત્વ ફેડનારાં...અમે૦

દયા સ્નેહ સાદૃશ્યતા, શ્રદ્ધા જીવન યોગ,

પ્રેમ પ્રભા પરિપૂર્ણતા, અમથી સર્વ સંયોગ.

અમે એ જ્ઞાન ભક્તિ યોગની, સરિતા રેક્ષાવનારા,

અમે પૂર્ણ સત ચિત્, રામ રૂપે મહાક્ષનારા...અમે૦

(૨)

હું

હા, હું છું યમપતિ રામ, પુરૂષ પુરાણ;
સર્વની હું ગતીરે (૨) હા હું છું
અજ હરિહર હું બ્રહ્મ રૂપે છું,
સત્ ચિત્ મહાર્ સ્થાન;
આનંદ મહાર્ રૂપ છે પ્રભુ,
પ્રેમ સ્વરૂપ રસાળ;

પ્રેમમય વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૧

પાલક વિશ્નુ રૂપેજ હું છું,
સંહારે શિવ રૂપ;
સૃષ્ટા બ્રહ્મ રૂપેજ વળી હું,
એકજ મહાર્ સ્વરૂપ;

એકમય વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૨

સૂર્ય અગ્નિ, ને ચંદ્ર રૂપે હું,
વરૂણ વાયુ, યમ કાળ;
રૂપી મુની ઇત્યાદી દેવ મુજ,
સ્વયં પ્રકાશીત જૂત;

ભાવમય વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૩

કૃષ્ણ, કાષ્ટક લ્યો લલે હો;
 તત્ત્વ ચક્ષુરે વેદ;
 ઇશ પેગંબર ને અર્હુમે,
 હુંનો હું નહિ બેદ;

જ્ઞાનમય વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૪

ઝાડ પાનને જગત બધું આ,
 સ્થાવર જે દશ દીશ;
 આંતર અથવા બહિર સૃષ્ટિનો,
 હું છું આદી ઇશ;

અનાદિ વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૫

બ્રૂર્ભૂવઃ સ્વઃ કે મહઃ વર્ણી,
 જન તપ સત્ય લોક;
 તસ ભૂતસ ચસ વિચસ તત્ત્વમાં,
 મુજ વિના સૌ ફોક;

સોહં વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૬

ચાર સાત કે ચૌદ લલે લ્યો,
 તેથી લ્યો અનંત;
 સૌની માંહી બહીર બધે પણ,
 હું નો હું ભગવંત;

ચરાચર વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૭

મારાથી આ બધું દ્રષ્ટ છે,
 મુજથી સર્વ વિભાવ;

મુજ ભાવેજ વિવર્તુ સો આ,
આદી અંતની માંય;

સનાતન વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૮

સ્થુલ સુક્ષ્મ ને કારણ શરીરો,
મહા કારણ પણ સાથ;
હુંના છે ઢાંકણ એ સર્વે,
હું વિણ નહીજ પમાય;

અલ્પમય વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૯

મન બુદ્ધિ ને ચિત્ત આદી જે,
શુદ્ધ અહંવણી પ્રાણ;
ધારક હું વિણ કાણ કહો,
લક્ષ્યે કેમ લહાય;

અલ્પ એ વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૧૦

વૈશ્વાનર વૈરાટ ભલે હ્યો,
તેજસ હિરણ્યગર્ભ;
સ્થાનક ભેદ સંબધથી હું,
ભિન્ન નામેથી હુંજ;

અભેદી વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૧૧

હું જ્યાં ના ત્યાં, તન પણ આ નહિ,
મહારા વિણ ના પ્રાણ;
મહારા વિણ આ ચિત્ત દ્રવ્ય ના,
વિણ આત્મ હુંકાર;

અલ્પઅલ્પ વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૧૨

(૫)

સંપદ્ધી ઐશ્વર્ય વીર્ય ને,
જીવન જ્ઞાન વૈરાગ્ય;
મમમાં મમ રૂપેજ બધું એ,
શુભ માત્ર હું સાર;

સુમંગલ વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૧૩

પાપીને યમ રૂપેજ હું છું,
સાધુ ને ચતિ રૂપ;
સંયામકને રનેહી રૂપે હું,
યમપતિ હુંજ ગણાઉં;

દ્વંદ્વમય વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૧૪

ભૂતમાત્રમાં રમતું હું હું,
આત્મ તત્ત્વ શો ભાસ;
ના જીદુ એ બ્રહ્મ થકી કે,
રમણ “રામ” સોહાઉં;

વિક્લક્ષ વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૧૫

ના ઇચ્છા આરંભ નહિ છે,
ના કાર્ય ગંતવ્ય;
પુર્ણ તૃપ્ત મહા બ્રહ્મ હુંજ છું,
સત્ ચિત્ આનંદ રૂપ;

પુરાતન વિશ્વમાં રે...હા હું છું—૧૬

(૬)

આનંદમય અમે ને અમારું

યા

આનંદમય અમારું સ્તવન.

અમે આનંદ ધનરૂપ છી.

અમે આનંદના યોગી,
અમે આનંદના જ્ઞાની,
અમારો સુયસ આનંદી,
અમારી દીશ આનંદી,
અમારૂં વસ્ત્ર આનંદી,
અમારું રૂપ આનંદી,
અમારું માન આનંદી,
અમારું તાન આનંદી,
અમારા સ્થુલ આનંદી,
અમારા કારણે આનંદ,
મહા કારણે મહાનંદે,
તેજસ, પુરુષમય આનંદ,
અમે આનંદ ને લેતાં,
અમે આનંદ ને કેતાં,
અમારું ભૂત આનંદી,
અમારું ઇશ આનંદી,

અમે આનંદના ભોગી;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી...૧
અમારો વેશ આનંદી;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી...૨
અમારૂં શસ્ત્ર આનંદી,
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૩
અમારું ગાન આનંદી;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૪
અમારા સુદ્ધ આનંદી;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૫
અમે આનંદ ના સદેહ;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૬
અમે આનંદ ને દેતાં;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૭
અમારું વર્ત આનંદે;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૮

(૭)

અમારા ઇષ્ટ આનંદી,
અમારું વેષ્ટ આનંદી,
અમારું હુંય આનંદી,
અમારી બુદ્ધિ આનંદી,
દર્શિ આનંદની દિક્ષા,
ચહી આનંદની શિક્ષા,
અમારો ધર્મ આનંદી,
અમારા મર્મ આનંદી,
અમે આનંદ વ્યલવારી,
અમારો મોક્ષ આનંદે,
અમારું સત્વ આનંદી,
અમારું આત્મ આનંદી,
અમે આનંદને મ્હારું
અમે આનંદના ક્ષત્ર્યે,
કહે હું તું અગર તો તે,
પરિબ્રહ્મ રામના પક્ષે,

અમારું શિષ્ટ આનંદી;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૯
અમારે ચિત્ત આનંદી;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૧૦
દષ્ટ આનંદની ભિક્ષા;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૧૧
અમારા કર્મ આનંદી;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૧૨
અમે પરમાર્થ આનંદી;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી.—૧૩
અમારું તત્ત્વ આનંદી;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી.—૧૪
નથી કો કોઈથી જુદાં;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી.—૧૫
અમે કે આ અમારા એ;
અમે આનંદ ધનરૂપ છી—૧૬

મહારો અનુભવ.

પરિશ્રવ રામ હું પોતે.

હૃદય મહારે હૃદય માંહે,	હવે ગુળારેવો આ શું;	
નહિ કોઈ કદી શુંજ્યું,	ગુંગતા કે નવું સુજ્યું—હૃદય	૧
પ્રથમના કે નવા ગુંજે,	નવિન રૂપે પુટ્યાં ફણગાં;	
પુલી ફાલી થયા ગંજે,	મધ્યુ ત્યાં દિવ્ય રહેવાનું—હૃદય	૨
મીઠાં કે નાદ ગુંગતા,	અનાહત નાદ અથગતા;	
દીકા ના કો કદી સુણ્યા,	અહીં કો દિવ્ય ગાતું હાં—હૃદય	૩
રુપાળા ને રસીલા કે,	નવા રંગો કંઈ દેવી;	
પ્રગટતાં કે રુપો ધારી,	હશે સ્વર્ગે નહીં જોયાં—હૃદય	૪
અહિરની સૃષ્ટી વિશ્વાઝ,	હૃદયમાં ભગ્યતા જગી;	
અનુભવ દે નવો આનંદ,	જગત સુખ તુચ્છ લેખાણું—હૃદય	૫
જહાં દ્રષ્ટી ઉડી નાખું,	ત્રીવેણી ધાટને દાખું;	
કમલમાં કેંક તેજળું,	હજારો સૂર્યથી અદકું—હૃદય	૬
પ્રભાવીને રુપાળું કે,	મનોહર શાન્તી દેનાર;	
નિરંજન ને નીરાકારી,	છતાં કે ગમ્ય તે ભાર્યું—હૃદય	૭
હરી દ્રષ્ટી પ્રકાશે જ્યાં,	ભુલ્યો હું દ્રંદ ભાવો ત્યાં;	
વદ્યા કે એ સુણાયું કે,	નથી કંઈ ભેદ દષ્ટએ—હૃદય	૮

કહીને ઝટ લીધો: આંખી, સફળે રૂપ સગુણ ધારી;
 “કલ્પો મારો તું પોતે હું”, સ્મૃત્તી શી પુર્વની આપી—હૃદય ૯
 ગયા ગુરો એમ કાવીને, સમાવી મુગ્ધને લીધો;

... ..

૧૦

હતો પુર્વે થયો તેવો, અભેદી આત્મ પ્લવ્નશાળી;
 અહં પ્લવ્નને આત્મતત્ત્વ, બધા એ મુગ્ધના લક્ષ્યો—હૃદય ૧૧
 હતું જાણી હવે જોતાં, અનુભવ એક હું લેતાં;
 બધા ભાવે સ્વભાવેથી, પરિપ્લવ રામ હું પોતે—હૃદય ૧૨

સખાના પ્રેમાળ અહંને.

જ્યાં જ્યાં જવું ત્યાં ત્યાં બધે, આનંદથી ઉદ્ભાસવું;
 આનંદ સેવા સ્નેહ આપી, સર્વ હુંમાં સ્થાપવું ૧
 એ ભાવ કે સમભાવથી, હુંમાં કે હું અવનવું;
 દ્રવ્ય થાવું જ્યાંજ ત્યાં, સૌ પ્રેમ ભાવે નામ તું ૨
 હોતે સ્મરે જ્યાં દ્રશ્યના, પ્રત્યક્ષ પ્રેમે નામતાં;
 નિજ ખારણે જતા કદી, સત્કારતાં સ્નેહાળશાં ૩
 કંઈ શોક કે કે મોહ કે, વ્યહવાર કે પરમાર્થમાં;
 મહારા ગણાતાને દુભે ત્યાં, પ્રેમ ભાવે આંપવા ૪
 જઈને ઉડું કે ગાંડી ઘેલી, પ્રેમ ઘેલી કંઈ કંઈ;

(૧૦)

જ્ઞાનમય ગોષ્ઠી કરી,	ગતી હું સ્નેહીને આપતો	૫
ઉત્સાહ આનંદ શાન્તી શ્રદ્ધા,	નિરામય રૂણતા સદા;	
ઓજસ્વિતા કે આત્મનિર્ણય,	સ્નેહીમાંહી સ્ફુરાવતાં	૬
આપી આપી સ્થાપી આવું,	અશુભ સૌ ઉત્થાપીને;	
સત્ય જીવનનું સુદર્શન,	અર્પી પંથ પળાવતો	૭
ઉર્ધ્વતા જે આપવાનો,	ભાવ મારો સિધ્ધ જે;	
ના આપતો હું એક ભાવે,	વિવિધ ભાવે દાખતો	૮
આ રીતીને હું દાખતાં,	કે કાલ્પથી હે મમ સખા;	
તું સરીખા કંઈકે મહારા,	આત્મ ભાવીક છે અન્યા	૯
ના જાણતો જે રામને છે,	એક આશ્રય હું મહીં;	
પણ “રામ આશ્રમ” યદિ રહ્યો,	એ સર્વે મન ઉપવન મહીં	૧૦

સર્વ વ્યાપી રામ હું.

વિશ્વ મમ અવતાર હું,	વિશ્વ મહારો દેહ છે;
મમ રૂપ મિષ્ટ સ્વરૂપથી,	વિશ્વ આ ભરપુર છે.
મહારૂં બધું આ રૂપ છે,	રૂપ દ્રશ્ય કે અદ્રશ્ય છો;
જાણ્યું હવે મહારૂં બધું,	કૃત કૃત્ય આજે હું થયો. ૧
કે કે સખા વધુ શું વદું,	રૂપ નામ ગુણ હું અન્યના;
ના અન્યના મમ રૂપ એ,	સગુણ એજ સ્વરૂપમાં.
અહ્માંડમાં જો નામ ધારી,	ધુન મચવતો કાઠ હો;
જાણજો તે એક હું હું,	એક છું હું એક છું. ૨

આકાશ ગેખી ધુમ્મસે,
 માનવ તણાં હૃદયે જુવે,
 રંગી સુગંધી પુષ્પ કે,
 વૃક્ષથી મઢી વૃક્ષ રાજમાં,
 જગ પ્લહ કે જીવશિવ શું,
 નદી નાવ કે ઊર સાગરે,
 શું શું ભર્યું છે તે મહી,
 લે જાણ કે હું વિશ્વમાં,
 આ યંત્રનો કે રાય હો,
 સૃષ્ટીના શણગાર રૂપે,
 મધ્યે વિર્વતે રામ રૂપે,
 આગમનિગમ વળીપાર તેમાં,
 તારા મહી તેની મહિ,
 પ્લહાંડ કે પરિપ્લહમાં,
 દ્રષ્ટી ભેદી તાર દૃષ્ટને,
 શું શું કહું વધુ શું વધું હું,

પાતાલના પડદા મહી;
 કલ્પલોલતા કે વૃંદમાં.
 સુરભી સમીર સુહાવતો;
 અંતરે પણ એક હું. ૩
 સુખ દુઃખ શા કાં જોડકાં;
 યોમ સ્થાવર જંગમે.
 સંધ્યા ઉષાના રંગમાં;
 છું એકનો હું એક હું. ૪
 કે રંક કૈંક પ્રભાં જનો;
 આઘ કેવલ અંતમાં.
 ભૂત વર્ત ભવિષ્યમાં;
 એકનો હું એક હું. ૫
 હુંની મહી હું હું મહી;
 આંતર બહિરે વ્યાપ્ત હું.
 ક્ષિતિજ નીચે પાર જો;
 સર્વ વ્યાપી રામ હું. ૬

(૧૨)

તત્ત્વ વિચાર.

પ્રતિકુલ કે અનુકુલ શું, આ વિશ્વમાં કૈયે નથી:
 સુખ દુઃખ એ સૌ દંદ નેડી, ફંદના એ મૂળ છે. ૧
 કાં જે પ્રભુમાં સર્વ આ, સંસ્થિત થઇને છે રહ્યું:
 દે ચીપ એ દુર્લાભતા, કૈં નિજ સ્વરૂપ ભુક્ષાવતું ૨
 રામ કહે છે માનનં, ચેતી હજી સૌ ચાક્ષ્ણ:
 ના અન્ય છે વિણ કૈં વિભુ, (ત્યાં) અશુભ જેવું શું રહ્યું ૩
 આપ છો જ્યાં છાંટ રૂડા, શું અનિષ્ટ રહ્યું પછી:
 સૃષ્ટા તમે જ્યાં ભાગ્ય ભવના, દુર્ભાગ્ય તે શાનાં રહ્યાં. ૪
 મહારા મીઠા મમ અંધુડા, મમ આત્મના શણુગાર હો:
 શાને બ્રમો પ્રહરથી બુદ્ધા, બની મૃત્યુ ભાવે કાં ભમો? ૫
 ના દીન છો ના ભાગ્યહીન, ના જીવ કે નાદાન છો:
 સૃષ્ટી તણા શણુગાર સૌ, આત્મ અસખ્ય અવતાર છો. ૬

મત્ત ભક્તની ઇષ્ટ પ્રત્યે દર્શનાર્થે ઉપાસંભાય સોલુલ્લોકિત.

— ૪ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ —

કાળા કૃત્ય કરનાર,

કૃષ્ણ તું શું કળ થકી;

કાળજડુ ફેરી રહ્યો,

શી ધારી છે ધારણા.

ભુંડા કળ્મળ નાવતી,

ભીતર શું ભરાઇ રહ્યો;

મનમુખ થાવા જાઉં,

ખુટક કાં ફરી બેસતો.

૧

અર્ધુ પ્રેમે સર્વ,

જાણી જ્ઞાણો જ્ઞાણથી;

ત્યારે તું વેરી થયો,

ઝોઢી કાળી કામળી.

૨

આવી જો આગલ મને,

હોત ખખર તુજ જાત;

તુજ ક્ષણ સંભારી ને,

ન કરત તુજ વિશ્વાસ.

૩

(આ) હાથે આપ્યો કોણ,

કહ્યું પ્રગટ નિજ મુખ;

કુબકી મારો મમ મહી,

તો લખ મ્હારૂં રૂપ.

૪

કહી ક્યાં ખેંચી તું ગયો,

અણ દીઠે વિણ માર્ગ;

જળ ઉડા તરી ના શકું,

ક્યાં મુક્યો અહીં આપ!

૫

કૃષ્ણ કૃષ્ણ હું બહુ કહું,

પણ ક્યાં મ્હારો કૃષ્ણ;

કૃષ્ણ નાદ હું ક્યાં સુણું,

ક્યાં નિરખું રૂપ કૃષ્ણ.

૬

ગુંગળાઇ મુંઝાઇ જવું છું,

ચક્ષુ નીર અખલીત;

ભીતર ભીડ બહુ હવે,

જો જો શું ન જણાય!

૭

સામીપ્યે કાં પ્રગટ તું,

કાં લઇ જા પાતાલ;

કાં ઉપર મુક કાં મને,

દે મુક્તિ મહારાજ.

૮

(૧૫)

નહિ તો શ્રાપ દર્શિ તને,
ભરમ કરું તુજ કાય;
જે કાયે દુષ્ટત્યથી,

દમ્યા અહો અપાર. ૯

પ્રગટ પ્રભુ નહિ તો હવે,
નહિ રે ત્હારો તોલ;
કાઠીય મ્હારો પ્રાણુ હું,

વિક્ષ ધર્મ તુજ હોંય. ૧૦

ફટ ફટ ભુંડા લજી નહિ,
પ્રતિજ્ઞા પૂર્ણ પમય;
લે લે નમી યાચી કહું,

રીઝી કૃષ્ણ તું આવ. ૧૧

અહો દર્શન !

લડીલા લઈ તું છાંડતો,
નમી યાચે તું રીઝ;
કરી કસોટી રામની,

ધન્ય નમું અવનીશ. ૧૨

કૃષ્ણ કૃષ્ણ રૂપ મ્હારું છે,
કૃષ્ણ કૃષ્ણ મુજ ભુપ;
કૃષ્ણ કૃષ્ણ મમ નૂર છું,

“રામ” શ્રી કૃષ્ણ સ્વરૂપ. ૧૩

(૧૬)

પ્રભુ દર્શન.

અહા પ્રભુની રમ્યતા શી !

સ્થળ સ્થળ વિલસી રહી,

દ્રષ્ટી કરતાં પ્રભુતા નીરખું;

ભારા પૂજ્ય વિભુ તણી.

૧

અહાહા પ્રભુના પ્રભુ સાગરથી,

આનંદ લહરી શી ઉદભવતી;

ચેપ્ટા કરી કાંઇ કાંઈ મુજને,

શીખવતો પાઠ વિભુ હરિ.

૨

શીખવતો સ્વચ્છંદ વૃત્તીમાં કાંઇ,

મંદ મંદ લહરી કે જોર તાણી;

ઘૂમવતો ઘોર નાદેથી પણ કદી,

સુણવતો મંત્ર પ્રભુનો વળી.

૩

દ્રષ્ટી ફેંકતા નભ અંતરાકાશે,

ત્યાં પણ તેજ હોરે ચહે;

પ્રભુની ગંભીરતા જાણે,

મમ પરે વર્ષાવવા ચહે.

૪

(૧૭)

ક્ષણે જોવું ભુમધ્યે ત્યાં તો,

હયાં પણ પ્રભુતા પ્રભુ પાઠવે;

પ્રભુતા સહનશીલતા,

એમ કાંઈક મુજને લાગે.

૫

નિર્જન પ્રદેશે ઉભો નગ જે,

પ્રેમથી મંદ મંદ હસે;

પ્રભુની જાણે ગાઢ સમાધીમાં,

વહે તો, “વહો” તેમ તે જાણે.

૬

નાના આશ યુવાન દંપતી,

ફેરી ફીડા પણ મહી;

સ્નેહ સરીતા પ્રભુની જાણે,

રેશ વર્ષાવતા નસનસે.

૭

પશુ પંખી, વૃક્ષ પત્રો,

કુલો લતા વળી કાંઈ કાંઈ;

વર્ણવતા પ્રભુની પ્રભુતા,

ઉરથી કાંઈ લગી લગી.

૮

આહા પ્રભુની પ્રભુતા ફેરાં,

ગાન સર્વ ગુંજતાં;

રામ તેમાં તન્મય થઈ,

ધન્ય હર્ષાશ્રુ ઝારતાં.

૯

ગ મ ગી ની.

ચહે કો યોગથી સિદ્ધી,
 ચહે કો દેહની શુદ્ધી,
 અધા આ સ્વાર્થમાં બુકી,
 ચહું ના એ કદી હું તો,
 રિદ્ધી સિદ્ધી ઇક્ષમ શાન્તી,
 ન જાણ્યું તે વૃથા અહીં તહીં,
 ધરી આશા નવી નિત્યે,
 ફસી રીખી નીહાળો છો,
 ત્યજી સૌ સ્વાર્થને વીરા !
 છુપ્યું ગમગીનીમાં ભુલી,
 વિના ગમગીની ગુમાની,
 વિના ગમગીનીની મૈત્રી,
 મુકી સૌ વૃક્ષની ડાળી !
 અહો ! એ ગમગીની માંહી,
 મીડી આ ગમગીની તું તો,
 વિના તું એકલો જ્યારે,

* *

અધા બોલે હસો ના કાં ?
 મને તો તુંજ પ્યારી છે,
 જગતના સૌખ્ય સાધનમાં,
 નિહાળું ફક્ત આનંદે,

ચહે કો વિવની રિદ્ધી;
 ચહે કો જ્ઞાની હાં બુદ્ધી.—૧
 ગણે છે આત્મની મુક્તિ;
 ચહું ગમગીનીની સિદ્ધી.—૨
 અનેરી છુપી જે સ્થાને;
 દોડ્યે લાભ શું થાશે.—૩
 નિરાશા પાપીણી પંઝે;
 છતાં ના ચેતતા કોઇ.—૪
 વિચારો આશ ફળ તમ ક્યાં ?
 વૃથા દોડી ભ્રમે છો ક્યાં.—૫
 અંનેરી આત્મની શક્તિ;
 થવી શું કો દી ઇશ ભક્તિ !—૬
 ખરું મુળ મેં હસી જાણ્યું;
 જીવન સાક્ષ્ય છે મ્હારું.—૭
 ખરે હાં મ્હારું જીવન છે;
 જીવન મ્હારું અકારું હાં.—૮

* *

મને એ ના ગમે છે રે;
 મીડી તવ છાંયડી વ્હોરી.—૯
 નથી આનંદ દેખાતા;
 છખી આનંદપ્રદ ત્હારી.—૧૦

વિશ્વના જીવ સહુ ખીજા,
 કરી હડધૂત હડસેલે,
 હું તો પ્રેમીજ ત્હારો છું,
 ગણના ભોગને કી,
 જગતના સ્નેહ છે જુઠાં,
 જગતના સુખ છે લુખા,
 અહીર સામું નહિ જોવું,
 અધું છે એક ત્હારામાં,
 અધુ હું જોઉં ત્હારામાં,
 પછી કાં ? ચક્ષુઓ ફાડી,
 મીઠા મમ અંધુઓ પ્યારા,
 તમારા જે અધા દુઃખો,
 અમારા દુઃખના રાશી,
 પછી કાં ? એમ અમને કા,
 છતાં આ સુખદુઃખોની,
 અમે પુરુષાર્થ સાધ્યો છે,
 સધાતાં યોગ એ મ્હારો,
 પરસ્પર એક થાતા જ્યાં,
 તમારા પ્રભુ આનંદનું,
 ખીજું શું જોઈએ એથી,

નિંદતા સર્વદા તુજને;
 ફસે છે કાંઈક ફેટે શાં!—૧૧
 હુંહી તુજને અન્યો ભોગી;
 અન્યો છું યોગનો યોગી—૧૨
 જગતના પ્રેમ છે જુઠાં;
 લુખાના છેજ લુખા હાં!—૧૩
 જગત જોઈ ન હસવાનું;
 હસી મ્હાલીજ લેવાનું—૧૪
 અહો દર્શન-અહો સુરત;
 ખીજો દ્રષ્ટીજ ફેંક હેં!—૧૫
 યશો ના ખિન્ન જોઈ આ;
 અમારા સુખના લ્હાણા.—૧૬
 તમારા જગતના સુખો;
 તમે તો છોજ ઉદાસી.—૧૭
 તબ્બા છાપની રેખા;
 ગુમાની યોગની રીતી.—૧૮
 ગુમાની ગમગીની સાથે;
 પછી શું ઇચ્છીએ અહીંયાં.—૧૯
 મીઠું આ રામનું સ્થાન;
 વધું શું વાત કહેવી છે?—૨૦

સ્નેહ સમાધી.

મહારો રામ રૂડો મલકાય, સીતા સલુણી સોહાય;
 જોઇ આનંદ અફલુત પમાય, મહારો રામ પુનઃ હરખાય.—૧
 શાન્તી રંગ ઉછરંગ કુલાયે, પ્રભા અનોખી ત્યાં પ્રસરાયે;
 ચિતિચંદ્ર પ્રગટે નલ માયે, શ્રીમતી જ્યાં મેહાયે.—૨
 યોગ સમાધી સ્થીર થાયે, અલૈક્ય પણ ત્યાંજ સધાયે;
 અજખ ખુમારી નેત્ર ભળાયે, સ્નેહ જગ રેલાય.—૩
 અહો જગતના પુનીત અલ્પ, રામ અખંડ સમાધી માયે;
 ષ્કોડયમ્ અદ્વિતીયોડમ, શાશ્વત ષજ પુરાણ.—૪

સ્નેહ સિદ્ધિ અર્થે સંતોને નિમંત્રણ.

આવો રામ સ્નેહી સંત, આજ આજ આજે;
 રસ યોગ હાજમાવીયે.
 રસ યોગ આજ સાધીયે સધાવીયે,
 અલખ રંગ માણીયે.—૧
 રામ નામની, ધૂન લગાવી,
 સીતા સ્વયંમાં, તાન અંકાવી.—૨
 શાન્તી પ્રભા એકમેક ઓળખાવી;
 ઇન્દુ શ્રીમતીમાં, આજ સ્થાપીયે.—૩

(૨૧)

મહાર્ પ્રાયશ્ચિત.

શબ્દના આ જ્ઞાનથી,
બ્રાન્તી મને એ સોંપી હાને,
બહુ બહુ દીનો સુધી પ્રભો,
કદ્યાણુ જીવે ના કર્યું પણ,
આજ નહિ તો કાલ પણ.
એ આંપશે મુઝને ખરે,
ધૈર્ય ધારી બહુ સહું પણ,
આખરે અદ્યાપી પણ,
બાહ્ય શબ્દી વાદથી,
બાહ્ય શબ્દી જ્ઞાનથી મેં,
બાહ્ય રીતે સાધનાઓ,
યોગી ગણાયો આસપાસે,
બાહ્ય મુર્તી શાન્ત દેખી,
કોઈ રૂપી કોઈ મુનીને,
વૈરાગી જાણી હાં સખે,
લક્ષિત પંથે વળ્યો જાણી,
પણ આજ મહાર્ પાપ ફોડી,
સત્ય કહું છું એ બધુંએ,
ના ના બધું એ સત્ય છે,
હાં હાં બધુ એ નકલ છે,

હે હે પ્રભો હું શું કહું?
સત્ય સુખ ના આપતું.
હું જગતને નામી રહ્યો;
સત્ય સુખથી છે છળ્યો.—૧
હાં કાલ નહિ પશ્રાત પણ,
તે શાન્તી ને ઉદ્ધાસથી;
ના પ્રભુ એ તો બન્યું,
મમ ભાગ્યમાં રહ્યું રહ્યું.—૨
વિદ્વાન હા હુંતો થયો;
જ્ઞાનીમાં મુજને ગણ્યો.
સાધતાં હાં યોગની,
દર્શને સૌ પ્રેમથી.—૩
શાન્ત મુજને હાં કહે;
કોઈ જ્ઞાની હૈ સ્તવે,
ઉદાસી મુજને તો કહે,
હું લક્ષ્મી જાણી સૌ નમે.—૪
તુજ પ્રતિ નામી પ્રભુ;
બાહ્ય જગના જ્ઞાનથી;
મુજ જીવન આંતર નિરખતાં,
મુજ જીવન જ્યોતી નિરખતાં.—૫

જગતના આ શબ્દ જ્ઞાને, દંભી મુજને છે કર્યો,
કાંઈક દીન પર્યંત મહે તો, સત્ય પંથ મલો હતો. ૬

x x x x

પણે પાછળથી હું ક્યાં, તે ના કહી શકું,
આંતર ખોઈ બાહ્ય મધ્ય, મેં જ્યારથી. ૭

x x x x

ખોઈ શાન્તી સુગમ તૃપ્તી, દિવ્ય ગુણો જે હતાં,
જે નષ્ટ થાતાં આ બધું તો, બ્રહ્મ તન અંકાય હાં.
બાહ્ય જગના જ્ઞાનને હાં, સાચવા પગભર થતાં,
તત્ સહાય અર્થે દંભ દેવા, આવી મુજને હાં મર્યા. ૮

* *

દુર્દલ તણું, ફળ આ કલ્યુમે
નિજ જ્ઞાન, છતાં રડવુંજ રહ્યું. ૯

* *

શબ્દ ના આ બાહ્ય જ્ઞાને, સત્ય જ્ઞાની ના થતાં;
જગતના આ બાહ્ય સુખો, સાચું સુખ ના આપતાં.
શબ્દના આ બાહ્ય જ્ઞાને, ધન્ય જીવન ના થતું;
જગતના આ બાહ્ય સુખે, શાન્તી કે ના ઝાંખતું. ૧૦

* * * *

(૨૩)

મક્કનાર નથી, કદી એથી અરે !

જડનાર નથી, કદી એથી અરે !

ઉલ્લટું ગુમશે, નિજનું કંઈ હાં !

પણ નાહિ કદી, રંગશે કંઈ હાં.

૧૧

+

x

શબ્દ જ્ઞાની થવા માટે, આ ક્ષણેજ વિચારજે,

જીવન આખું ગુંથી એમાં, પ્રાપ્તવ્ય ના વિસારજે. ૧૨

*

*

*

*

કર્તવ્ય વળી જ્ઞાતવ્ય, આ જગમાં શું છે સખે;

અનુભવવા રામ કે'છે, પ્રયત્ને વહેજે સખે. ૧૩

પ્રૃત્તીની યોગી પ્રત્યે ઉક્તી ?

હું છું અખંડ યૌવન શોભન લોભન;

જનમન રંજનહાર,

અદ્ભુત રસ દેનાર,

અમી અમી વર્ષવનાર;

૧

અખિલ વિશ્વને દીપાવનારી,

શુભ માત્રને સંધરનારી,

જીવન સફલ કરનાર;

પુરુષનો અહો ભાગ્ય અવતાર.

આવો આવો હો યોગીરાજ મમ,

શમીએ આપણુ અભેદથી.

૨

રૂપી મુની યોગી, પિતાને સૌ એ,

સીદ્ધ આદી, સિદ્ધી ના પામે.

રાત્ર્ય તાજ પક્ષટાય;

હુંથી પરિવર્તનો થાય.

આવો આવો હો યોગીરાજ મમ,

શમીએ આપણુ અભેદથી.

૩

છાંડી મને પથ, અન્ય જનારા;

આચરનારા, વર દેનારાં.

ના કે સિદ્ધ થનાર;

તૃપ્તી નહી મળનાર.

આવો આવો હો યોગીરાજ મમ;

શમીએ આપણુ અભેદથી.

૪

શ્રદ્ધા ભક્તિ, જ્ઞાન એવું ને,

યોગ તેજ બહુ, ભલક ભર્યું ને;

ભગવત્ રૂપ ભગવાન;

સૌમાં હુંજ પ્રમાણ.

આવો આવો હો યોગીરાજ મમ;

શમીએ આપણુ અભેદથી.

૫

જ્ઞાન અર્થે સાર-અસારનો વિચાર કે વિવેક નહિ
કરતાં વ્યહવારે હઠથી સ્વચ્છંદ પણે વિચરતા.

નિતી બ્રષ્ઠ થતાં યુવાનને સુબોધ.

મુખાં કર કંઈ વિચાર, એમ ન પામે સધળો પાર.—ટેક. ૧
હક કરીને આમ કરીશ તો, પડશે કર્મનો માર;
વર્ણાશ્રમની રીત છાંડી શું, રળશે મોટો લાવ. ૨
કાંઈક હકંશ જે ઠીક સ્થિતીમાં, અધમ પંક્તિયે જઈશ;
ઉન્મત બની કદી નહિ સુણે તો, બ્રષ્ઠ વ્યહવારી થઈશ. ૩
ક્યાં તું ? કેનો, ક્યાંથી આવ્યો ? શું તારો અવતાર ?
કર્માચાર વિચાર ધર્મ શું, કર તુંજ જ્ઞાન પ્રકાશ. ૪
ઉન્મત સ્વચ્છંદ એ અધમ પંક્તિના, જે જે ભેદુ ભણાય;
કામી કર્મ રમે તું ભૂલતો, આ સ્થિતીની માંય. ૫
ધીરે ધીરે ધર્મ ધ્વજમાં, નીતિ રીતીમાં રહેવાય;
ધર્મ કર્મના અનુષ્ઠાનથી, બુદ્ધિ સ્થીર કરાય. ૬
જ્ઞાન કર્મ કે ભક્તિ તણા, કે રંગે મન રંગાય;
ક્રમે ક્રમે કે ત્યારે જ્ઞાના, શમનો મર્મ લહાય. ૭

(૨૬)

બ્રહ્મ પ્રીયાને.

- દુઃખી ના કર હવે માથુક, મને ગાંડો બનાવી દે;
મુસાફર તેં કીધો જગનો, હવે મંન્યાસ લેવા દે. ૧
- દીધું તે હાં નિભાવી લે, હવે ધરબાર બાળી દે;
અભેદી પુર્ણના ગાનો, હવે મંન્યાસ લેવા દે. ૨
- ધરોધર હું ફરું ભટકું, ધૂની આલેક ની જગવી;
પુનીત કંઈની ધરી અંગે, હવે મંન્યાસ લેવા દે. ૩
- અહો માથુકના ધ્યાને, થયો બ્રહ્મ રામ હું પોતે.
થવા દે જે હવે ચાલું, હવે મંન્યાસ લેવા દે. ૪

(૨૭)

આશા.

ઘેરો ઘેરો આ શો અજબ ટહુકાર,

આશા તણો મંલળાય,

જ્યાં, કોઇના દ્રવ્ય જણાય,

ત્યાં આ શો ! અનુભવ થાય.—ઘેરો. ૧

નિર્જન પ્રદેશમાં,

સ્વજનના બેટાં;

મરૂં ભુમીમાં મીઠાં,

વહેણુ અનેરા આશા તણા નિરખાય—ઘેરો. ૨

ભુજ્યો તરસ્યો પ્રાણુ જતો તો,

થાકી થાકી શ્રમીત બન્યો તો,

હારી હારી હેઠો બેઠો ત્યાં,

ઉઠો ઉઠો એ શો ! ટહુકાર—ઘેરો. ૩

રે માનવ બાલુડાં,

પુરૂષ પ્રકૃતીના;

આપોઆપ ધર્મ્વર ઈંકાર રાખ;

થાવો ના નિરાશ “ઉઠો ઉઠો.” એ શો ! ટહુકાર. ૪

(૨૮)

અગમ્ય વણાટ.

શેા દિવ્ય આ પ્રભાવ, હૃદય તંતુનો કોઈ અકળ આ વણાટ,
વણુકર કેા ના જણાય, પામર હડી હારી જાય;
અદ્ભુત કૃતી ત્યાં ભળાય, પ્રભુતા નિર્માણ—૧
શ્રદ્ધા ભક્તિ પ્રેમ દયા, ઓછું ઓછું આ કળાય;
અંતર અંતર શમાય, અવનવું કંઈ રુકુરાય;
હૃદય રંગ રાગ એ, અશ્રુએ અનુભવાય.—૨
કામ ક્રોધ લોભ મોહ, મત્સરાદી ન્યાં સ્થપાય,
મંગીત સ્વર લથડી લથડી, ટુટી જાય અસુર થાય;
કર્કશ ધ્વનિ થડી, કઠોરતા છવાય.—૩
કદી ઉવેખાય નહીં, અંતરને ફેલી ખાય;
સાક્ષી ભુત હરખી જાય, પાપીઓ પસ્તાય હાય,
એકાંતમાં સ્મરાય દીન, ત્રાહી ત્રાહી થાય.—૪
રૂપી મુની જ્ઞાની યોગી, તપસ્વી સુપુણ્ય વંત,
કવી જનો તણા કામ, હૃદય મંદીરે પ્રમાણ;
ન્યાં પ્રભુ—સુપુર્ણ : રામથી પ્રતિત થાય.—૫

(૨૯)

કવી.

સચરાચર સૃષ્ટી તણી ગૂઢતા,
શકે કો નીરખી મનુ બાલ હવા;
જડ ચેતન ચેતનને જડ લઇ,
નવી સૃષ્ટી રચે રૂપ રંગ ભરી.—૧
મહીં પ્રકૃતી પાર પુરૂષ ધરી,
કંઠી સહસ્રાલ્પ દુશાલ્પ વણી;
નયનં નજરે મનમાં ન ગણે.
સઉ તોય ભણે કવિ વૃંદ ઉરે.—૨

નમેરો તોય સ્નેહી રામ.

હવે ના પુછતાં કાઈ, વસે ક્યાં રામ આ પ્યારો,
ગોઝારાને ન સંભાળો, રહે તો છો, રહે જ્યાં ત્યાં.—૧
તમારા પુણ્યને પ્યારા, સંભારી ના તમે ખોતાં,
અધમ એ નામના સ્મરતાં, રહે તો છો, રહે જ્યાં ત્યાં.—૨
હૃદયહીન પ્રેમહીન નિષ્કુર, જીવન જેનું હિંકુ હિંકુ:
સ્નેહના સ્પર્શ તો જેને, રહે તો છો, રહે જ્યાં ત્યાં.—૩
હકીલો મુર્ખ સૌ કહેજો, ઘટે શીટકાર એ દેજો,
નમેરો તોય સ્નેહી રામ, રહે તો છો, રહે જ્યાં ત્યાં.—૪

જેને સુણ્યાથી સર્વ સધાતું.

આવો આવો ઉંડે ઉંડે રે, (૨)

આંતર ધ્વનીને સુણીયે,

અન્યનું કાંઈ ન માનીયે,

સાચા સન્નમાર્ગે સિધાવિયે, જેને સુણતાજ સર્વ કંઈ સધાયે. ૧

સૌ લાયક છે જ્ઞાન પ્રકાશના, (૨)

શાને અજ્ઞાનમાં કુબાવીયે,

અંધારે તન આથડાવીયે.૨

કર્મ કૃતીના ફલ ભોગવીયે, (૨)

શાને ન શુભ આચરીયે,

કર્મ-અંસૃતીને મીટાવીયે.૩

મ્હારું ત્હારું જે મન કરે માંકડુ, (૨)

શાને ન પ્રભુથી આંકીયે,

સવળ શીખાવી નિજ કીજીયે.૪

હું તું કહે કે, આ બધું મ્હારું, (૨)

શાને ન નિજમાં સંકેલીયે,

ઇશ આત્મ સ્વરૂપે કુલાવીયે.૫

માનાપમાન કે સુખ દુઃખ દ્વંદ્વમાં (૨)

નિર્મમે નિરહંકારે રાજીયે,

હું આત્મા અલખ પીછાનીયે.૬

રામ કહે જે સાચા સિદ્ધાન્તો, (૨)

શાને ન જીવનમાં સ્થાપીયે,

અન્ય ભેખડમાં કાં ભટકાઇએ.૭

(૩૧)

વિધીને.

અરર ઉદવેગે, ચિત્ત મ્હારું બળે છે;
પણ ચતીના હોળી, દ્રવ્ય દેખાય કાંઈ ના.

x x x

અથા ભેદે કાંઈ, મોલ પણ ના તે ભણું;
તજીને જીવ ભાવો તે, ધ્વજમાં ભળતું નથી.

x x x

ભાળી જવાલા હૃદય બળતી, બાળે સમ ધાતુયે;
ભરમભૂત વધુ ન બનતું, બાકી છે એટલું.

x x +

અધું મ્હારું ભાવી, ભેદી નાખે વિધી તું;
જીવન તું મમ હણતાં, માડી શાને ડરે છે!

* *

મોઝલી દે હો જે બાકી,

રામ નામે ઉધાર કે;

ભોગવી ખતવી દષ્ટિ,

કે રેમ રખે ધરે !

(૩૨)

મનની નિર્વિકલ્પ સમાધીમાં સ્થિતિ.

ઉડે ઉડે અગમ્ય હૃદયે,
પાછળ પડે પડે.
મન મ્હારે આ રમી રહ્યું શું:
અફલુત યોગ જમાવ તું.
મન મ્હારે મન મ્હારે,
અફલુત યોગ જમાવ તું.
મન મ્હારે આ રમી રહ્યું શું,
અફલુત યોગ જમાવ તું. ઉડે-૧

જગત, જલ્લનો સ્વર ના ત્યાં છે,
રામ પ્હલ ઈં કારો જ્યાં છે;
પ્રશાન્ત યોગ સમાધી હાં છે ત્યાં. ઉડે-૨

ધન્ય ધન્ય ત્યાં હું કહાવે,
ચિત્ત પ્રશાન્ત પ્રયુક્ત પ્રભાવે;
રામ અક્ષય હાં આજ જગાવે ત્યાં. ઉડે-૩

જીવ પ્હલના ભેદ ખુલ્લા જ્યાં,
જ્ઞાન યોગથી તૃપ્ત થયાં ત્યાં;
રામ પ્હલના તાજ વર્યા હાં ત્યાં. ઉડે-૪

યોગીનો આદેશ.

જનગો રે જનગો યોગી રાજજી,			
જનગો પરિષ્વલ પુરાણજી;			
કાંઈકે યુગો આજે વહી જયાં,			
જનશે આમ અનંતજી.	૧	
માયા તમિસા મોહ દાખતી,			
ચાપે ચોડ્યા ચારે ખુંટજી;			
છુટે વિરલ મુક્ત આત્મ કે,			
મારગ અતિ વિકાળજી.	૨	
રાગ કલેશ મોહ માત્રને,			
અવિદ્યા જે ઉધારજી;			
ખતવી જમે છુટે કર્જી,			
પુરાણો અલખ જગાવોજી.	૩	
અનંત યુગોના કર્મ માત્રને,			
કરવા શેષ નિવૃત્તજી;			
જ્ઞાન ખડગ તીતીક્ષ્ણ થકી,			
સાહી સાધો પુર્ણ યોગજી.	૪	
હૃદયે જગાવી ભક્તિ વિરાગને,			
ટાળી કામ ક્રોધ જ્વળજી;			
મુક્ત જીવન બની વિહરો,			
સાચા પદ અનુરાગજી.	૫	

(૩૪)

અપરોક્ષ અનુભવ આત્મનો,
જીવન વેદી પર જગાવીજી;
પૂર્ણ પદાર્થ થઈ રહ્યો,
તત્વાનુભવ ગામીજી. ... ૬
અધુરો યોગ પૂરો સાધીને,
હરી પ્રમાદ અજ્ઞાનજી;
વિશ્વે સ્વભાનંદ રેલવો,
સુચરે રામ આ ઘોષથી. ... ૭

અમે સાધુ હમે સાધુ.

હવે તો છી અમે સાધુ,	અમે સાધુ હમે સાધુ;
ગજની ધૂન ઉડેથી,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૧
બધું છાંડ્યુ બધુ ત્યાગ્યું,	બધું તોળ્યું બધુ ટાળ્યું;
શ્રીમાની કે વિરાગી લો,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૨
નથી ધમ્મજા હવે ભોગે,	ચહી વૃત્તી મહા યોગે;
લટકતું લૈ લલી કંથા,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૩
કુટખી કે કખીલો કા,	કહો કે વૈલવી દ્રવ્યો;
બધા ત્યાગી બધું ખોડ્યું,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૪

(૩૫)

હમારા આશ્રમી ધર્મો,	હમારી નાતવેશ વાસો;
તણા કર્મો દધ ત્યાગી,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૫
હવે આપુ અમે સાધુ,	હમે છી તન મને સાધુ;
હમારા અર્થ છે સાધુ,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૬
નથી સ્વર્ગો તણી પરવા,	રહી ક્યાં નર્કની ભીતિ;
હમે અમયોગમાં રાચી,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૭
અમલ જ્યાંસુધી ના પીને,	અજર અમર થઇ રેશું;
અજંપા જાપ જાપીશું,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૮
ભલેછો ના મલે અન્ન જલ,	ભલે છો કેા દુમે તનમન;
ચહે કેા રકન છો ચુસે,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૯
હમારા કાર્યને સાધી,	સહન ગેળી ગમી પીશું;
રમીશું રામની સંગે,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૧૦
દધ અર્પી પ્રભુ ભાવો,	ભેદી સૌ ભેદના જંધો;
અભેદે બ્રહ્મથી સ્થાપી,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૧૧
મહા મસ્તાની ઇશ્વરી,	શકે ના કેા જહી ખાળી;
રમે જ્યાં રામ, જીવન મુક્તિ,	અમે સાધુ હમે સાધુ.—૧૨

(૩૬)

કામ.

ધમ્મ રકુરે રાગથી, રાગ રકુરે રજમાય;
રજપતિ ગણુ તુ કામને, કામે સત્ય હણાય.

* * *

મૃત્યુ.

સુખનો માર્ગ જ્યાં ખુલ્લો,
સર્વ શાન્તી નિકેતન;
મોઘેરૂં મૃત્યુ સંસારે,
બચાવે દુઃખ માત્રથી.

* * *

હું વિભુ વિભુ હું.

હું હું સૌ હું હું કહે, હું નહિ વિશ્વની માંય;
વિશ્વે વ્યાપ્ત વિભુ રહ્યો, ત્યાં હું હું કહીં સમાય.
જ્યાં હું ત્યાં ત્યાં વિભુ નહિ, વિભુ ત્યાં હું હું નહિ;
હું વિભુ વિભુ હું જ્યાં બને, જ્ઞાન રંગ સત્ કહિ.

* * * *

અસંતની વૃત્તી.

માન પાન જ્યાં જ્યાં મળે, વૃત્તી સૌ ત્યાં જાય;
મનોનુકુલ જ્યાં ના બને, આપે પાછો ધાય.

* * * *

સંતની વૃત્તી.

વિશ્વ મહીં રીતી એજ છે, કૈ છે નહીજ નવિન;
ઉલટી રીતી સંતમાં, અસંગ ઉદાસે પ્રવીણ.

—મને તે સર્વથી પ્યારું—

મને પ્યારું હું ને પ્યારું,	પરિષ્વલ રૂપ જે મહારું;	
છતાં એ સર્વથી ન્યાળું,	મને તે સર્વથી પ્યારું.	૧
અધાનાં સંગમાં જે છે,	અધાના રંગમાં જે છે;	
અધું આ દ્રવ્ય જેમાં છે,	મને તે સર્વથી પ્યારું.	૨
અધાંથી છે વળી નૂતન,	નૂતન એનાથી એ તો છે;	
છતાંયે સંગી ના કલાવે,	મને તે સર્વથી પ્યારું.	૩
જેનાથી રંગ ને રૂપો,	અહોનિશ ભાસતાં જુદાં;	
છતાં ના આપ વિકારી,	મને તે સર્વથી પ્યારું.	૪
અધાને જાણુતો તોયે,	નહિ કા જાણુતા તેને;	
જાણુતો સાક્ષીભૂતી એ,	મને તે સર્વથી પ્યારું.	૫
જાણુવે મુક્ત સૌ હું ને,	છતાં ના મુક્ત કા જેથી;	
રહ્યો નિજતંત્રમાં ગાજી,	મને તે સર્વથી પ્યારું.	૬
અપાવી આ અધી આજી,	ભરી પુરી અધે બ્રાન્તી;	
છતાં ધરી આપ તે શાન્તી,	મને તે સર્વથી પ્યારું.	૭
એવું જ્યાં રામને પ્યારું,	પછી શું અન્ય તે ચલાવું;	
ચલાવાનું અધું ચાલું,	પરિષ્વલ રૂપ જે મહારું.	૮

વિશ્વ પ્રતિ પ્રભુનો રામ તરફથી સંદેશો યાને આદેશ.

- મંગલ મંગલ નામ પ્રભુથી,
જંગલ જંગલ અલખ જગાવું:
પ્રભુ રૂપ હું જગ જગ કહાવું.... ૧
- સોહં સોહં શ્વાસ આ ચાલે,
બલ્લ હું બલ્લ હું એમ કહી કહાવે;
પ્રભુ રૂપ તું જગ જગ સોહજે.... ૨
- ક્ષણિક માયિક સંધ્યાના રંગો,
બલક બલક જીક લખાવો;
પ્રભુ રૂપ તે જગ જગ જોજે. ... ૩
- કહાવે પ્રભુ હું રૂપ,
સોહજે પ્રભુ તું રૂપ,
જોહજે પ્રભુ તે રૂપ,
- મંત્ર સુણ્યો,
અર્થ લહ્યો,
સ્થીર થયો ...કહાવે રૂપ. ... ૪
- હેતું ગુંજન પ્રભુ ગુંજે,
સુણે સુભાગી મહાત્મ કો;
સંદેશો આ રામ યોગી,
પ્રવતીવે આ વિશ્વમાં. ... ૫

—અમારી પ્રભુતા.—

- અમે સંસારી કે જીવ ના, મુક્ત પદ મહાસનારા;
 અમે આલેકની ધૂને, ધૂની જગાવનારા...ટેક ... ૧
 સ્ત્રી સુત માતપીતાદીને, સગા સહોદર બ્રાત;
 નાના, મોટા સ્નેહીઓ, ઉપકારી કેા જાત.
 અમે એ નામ રૂપ ભેદી, દૈવૈત ભાવ શૂલનારા;
 અમે અદૈવૈત ના રંગે, વિસ્વને રંગનારા... ૨
 ના જાણી મોહ દ્રવ્ય શું, સ્થુલ સુક્ષ્મ રજમાત્ર;
 ચિત્ત બુદ્ધિ મન હું નહીં, જીવત્વનું ન ગુમાન.
 અમે વિરાગથી બાંધી, ને નેહ ફાવનારા;
 અમે એ સૌ સૃજવનાર, આદ્યંત અર્પનારા... ૩
 ક્યાં કેને દેવેપરાગ શું, જન્મ મરણ શા ભાવ!
 વિદ્યા અવિદ્યા શું બધું ? એ ના કાંઈ અજાણ.
 અમે આ દ્રવ્યના દ્રષ્ટા, ના કદે કુલનારા;
 અમે અમ કાર્ય એ જાણી, ન વિસ્મય પામનારા... ૪
 સ્નેહ નહી પ્રેમ રાગના, ના મદ ના દે કામ;
 ના ઇચ્છા સંકલ્પના, વિના એ પ્લહાકાર.
 અમે અધિષ્ઠાનના મુળે, અહોનિશ ખેલનારા;
 અમે એ દાન દૈ જગમાંહી, સોડલં ઘોષનારા... ૫
 ના નીચ ના કેા ઉચ્ચ છે, ના પ્લાહાણ ચંડાલ;
 સદ્ગુરુ શિષ્ય મંજેજ ના, એકજ રંગ વિરાગ.
 અમે એ રંગમાં રંગાઇ, જડ જીવ રંગનારા;
 અમે અહંપ્રહ્મના શ્વાસે, પ્રભુતત્વ દાખનારા... ૬

સ્નેહ જ્યોતી પ્રગટાવવા ખેલન અર્થે ખાલક અંધુઓને નિમંત્રણ

આવો અંધુડા આજ, હેતેથી ખેલીયે. (૨) ...	૧
રાગ દવેષ લોભ ક્રોધ, એવું એવું ભુલીયે. ...	૨
સારા નરસાના આજ, ભેદો ને ભાંગીયે. ...	૩
મહારા ત્હારાનું માફું, હુંપદ ગાળીયે. ...	૪
ખેલીયે ખેલનમાં, એવું એવું આજ તો. ...	૫
સ્નેહ શુભ્ર જ્યોતી, અઘ સન્મુખ પ્રગટાવીયે. ...	૬

પ્રભુ કરાર —યાને—મને તે સર્વથી પ્યારો.

મુને જાણે તે મહારો છે,	મને તે સર્વથી પ્યારો,	
વસે એ મુજમાં હું ને,	વસુ હું તે રૂપે તેમાં.	૧
ગણે ના કાંઈ એ અદકું,	વહે આનંદ સંતોષે;	
તણાતો ના કદી દંદવે,	મને તે સર્વથી પ્યારો.	૨
અધું મારૂં અધું પ્યારૂં,	અધું આ રૂપ છે મહારુ;	
વિના એ કાંઈ ના ગાતો,	મને તે સર્વથી પ્યારો.	૩
લહે સંતોષ હુમાં ને,	વળી વૃત્તીજ જેની હું.	
પીછાને કાંઈ ના ન્યારૂં,	મને તે સર્વથી પ્યારો,	૪
મને જાણે તે મહારો છે,	મને તે સર્વથી પ્યારો;	
વસે એ મુજમાં હું ને,	વસુ હું તે રૂપે તેમાં.	૫

(૪૧)

હૃદય પ્રદેશમાં ઈશ્વિરાભિમુખ વૃત્તિદ્વારા પ્રભુ દર્શનથી
તૃપ્તી, ને તેથી પ્રથમ કાલે પ્રગટતા મહાનંદ
જીવભાવી સખી પ્રત્યે ઉકતી.

આજે મહારા આનંદનો ચમકાર,
કે સખી કાંઈ અવનવો.

આજે મહારા જ્ઞાના પ્રાણાધાર,
કે સખી કાંઈ અવનવાં.

આજે મહારે આવ્યા એ તો વાસ,
કે સખી કાંઈ અવનવાં.

આજે એણે ગુંજ્યાં કાંઈ ગાન,
કે સખી કાંઈ અવનવાં. ... ૧

ગુંજ્યાં કે આનંદમાં, અદ્ભુત સૌમ્ય ઉગ્ગસ;
આત્મતણા શા યોગના, મીઠા ધ્વની ટહુકાર. ... ૨

મુઝ કૈ કીધી મને, અગમ્ય દષ્ટને ભાવ;
સ્વીકારી એ દાનને, થઈ ગઈ ન્યાલો ન્યાય. ... ૩

થન થન થન નાચુ હવે, નિજ પ્રાણની સાથ;
હું ટળી થૈ ગૈ પ્રાણ હું, અભેદ એકજ નાથ. ... ૪

ના નિદ્રા ના તંદ્ર છે. પરા તુર્ય પ્રકાશ;
પ્રગટ્યાં આજ અહોસખી, ધન્ય ધન્ય મહા ભાગ્ય. ... ૫

સમાધીના વ્યુત્પાન કાલે અલ્પમાં અભેદ ભાવે —સથિત થયેલ વૃત્તિના ઉદ્ગાર—

જગો ન જગાડશો કેા, મીડી નિંદ અલ્પમાંથી;	
મીડી નિંદ અલ્પમાંથી, અભેદ સમાધીથી. ...	૧
અભેદ સમાધીથી પરાતુર્ય પ્રકાશમાંથી. ...	૨
પરાતુર્ય પ્રકાશમાંથી, સ્વરૂપ ભાવ સંસ્થીતીમાંથી. ...	૩
સ્વરૂપ ભાવ સંસ્થીતીયેથી,	
અલ્પમાં આનંદ ખુમારીયેથી; ...	૪
અલ્પમાં આનંદ ખુમારીયેથી નિજનંદ ધૂનમાંથી. ...	૫
નિજનંદની ધૂનમાંથી, સામ્રાજ્યના યોગમાંથી. ...	૬
સ્વરૂપ સામ્રાજ્યના મહા જ્ઞાન યોગમાંથી. ...	૭
સ્વરૂપ સચ્ચિદાનંદ રામ યોગીને,	
જગાડશો ન કેા મીડી નિંદ અલ્પમાંથી. ...	૮

મહારા આંગણીયે.

આવળે આવળે આવળે રે,
મહારે આંગણીયે રામ આજ આવળે. (૩)
રૂડેરી શુભ્ર જ્યોતી ન્યાળીને નંદવા,
વંદવા વંદાવવા આવળે.

મિત્રાદી આમજન, સ્નેહી સંબંધીઓ;
સંગાથમાં રામ આવળે.—ટેક-૧

વિશુદ્ધ બંધુ ભાવ, માણવા મણાવવા,
શિખવા શિખડાવવા આવળે.—૨

વિશુદ્ધ સ્નેહસરીત એક્યથી તરંગીતા,
રેણવા રેણાવવા આવળે.—૩

વિશુદ્ધ અર્થને પામવા જમાવવા,
મહાલી મહાલાવવા આવળે.—૪

વિશુદ્ધ પ્રેમ તણી અમૃત અંજલી,
અર્પવા અર્પાવવા આવળે.—૫

વિશુદ્ધ શ્રેણીના ચૈતન્ય ભાવથી,
બહલી બહલાવવા આવળે.—૬

વિશુદ્ધ આત્મ શ્રેય જ્યોત પ્રગટાવવા,
ઝાંખવા ઝાંખાવવા આવળે.—૭

(૪૪)

વિશુદ્ધ પ્રણય સુધા, અમી સરોવરે,
ઝીલવા ઝીલાવવા આવળે.—૮

વિશુદ્ધ પ્રહલયોગ સાધવા સધાવવા,
લલવા લલાવવા આવળે.—૯

વિશુદ્ધ અજર અમર, કેવલ પદ પામવા,
હેરી હેરાવવા આવળે.—૧૦

વિશુદ્ધ વિશ્વમાં સચ્ચિદાનંદ રૂપે,
સોહવા સોહાવવા આવળે.—૧૧

રૂડેરી શુભ્ર જ્યોતી, ન્યાણીને નંદવા,
વંદવા વંદાવવા આવળે.—૧૨

મિત્રાદી આત્મજન, સ્નેહી સંબંધીયો,
સંગાથમાં રામ આવળે.—૧૩

